

POSTANOWIENIE

Dnia 2 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa A.B.

przeciwko M. w W.

o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 2 grudnia 2025 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 3 października 2024 r., sygn. akt VIII Pa 158/24,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 października 2024 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu - orzekając w sprawie z powództwa A.B. przeciwko M. w W. o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę – oddalił apelację powódki wniesioną od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 6 maja 2024 r.

Z rozstrzygnięciem tym nie zgodziła się powódka. W skardze kasacyjnej powołała się na naruszenie art. 47 § 2 pkt 1 lit. a k.p.c., skutkujące nieważnością postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 2 k.p.c. przez brak wzięcia pod uwagę z urzędu faktu rozpoznawania sprawy przez Sąd pierwszej instancji po dniu 28 września 2023 r. w składzie

niezgodnym z art. 47 § 2 pkt. 1 lit. a k.p.c., ponieważ od tej daty przestał obowiązywać uchylony art. 15 zzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 02.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, co powinno skutkować zmianą składu Sądu pierwszej instancji z jednoosobowego do składu jednego sędziego jako przewodniczącego oraz dwóch ławników. Niezależnie od tego w ocenie powódki doszło do uchybienia art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 45 § 1 k.p. przez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że samo istnienie zdarzeń wskazanych przez pracodawcę, jako przyczyna wypowiedzenia jest wystarczające do uznania ich za prawdziwą przyczynę wypowiedzenia, podczas gdy takie istniejące zdarzenia muszą jeszcze dodatkowo rzeczywiście stanowić powód podjęcia przez pracodawcę decyzji o zakończeniu zatrudnienia pracownika, co w efekcie doprowadziło do oddalenia powództwa oraz apelacji w całości ze względu na rzekomą prawdziwość przyczyny wskazanej w wypowiedzeniu umowy o pracę powódce.

W ocenie powódki skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania, gdyż doszło do nieważności postępowania i skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Uzasadniając wniosek powódka wskazała, że nieważność postępowania na gruncie przedmiotowej sprawy polega na tym, że Sąd pierwszej instancji rozpoznał sprawę w okresie po dniu 28 września 2023 r. w składzie niezgodnym z ustawą, to jest sprzecznym z art. 47 § 2 pkt. 1 lit. a k.p.c., a Sąd drugiej instancji nie stwierdził istnienia tego naruszenia z urzędu.

Jeśli chodzi o drugą przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, to w ocenie powódki konieczne jest przesądzenie dylematu dotyczącego wykładni art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 45 § 1 k.p. sprowadzającego się do pytań:

1) Czy samo zaistnienia zdarzenia wskazanego przez pracodawcę jako przyczyna wypowiedzenia jest wystarczające do uznania podanej przyczyny za prawdziwą i zgodną z prawem w tym zakresie?

2) Czy też do uznania podanej przyczyny za prawdziwą i zgodną z prawem w tym zakresie, poza ustaleniem samego zaistnienia zdarzenia wskazanego przez pracodawcę, konieczne jest także ustalenie, że dane rzeczywiście istniejące

zdarzenie było zarazem rzeczywistym powodem podjęcia przez pracodawcę decyzji o zakończeniu zatrudnienia?

Powódka podniosła, że Sąd Okręgowy rozpoznający apelację powódki, a wcześniej Sąd Rejonowy zajęły stanowisko, że stwierdzenie samego tylko istnienia przyczyny podanej w wypowiedzeniu jest wystarczające do stwierdzenia jej prawdziwości i zamyka sprawę. Zwłaszcza Sąd Okręgowy opowiedział się wyraźnie za takim stanowiskiem, wskazując że: „Sąd Odwoławczy nie miał żadnych wątpliwości, co do tego, że w niniejszej sprawie uznać należało, iż skoro doszło do likwidacji stanowiska powódki w zakładzie pracy strony pozwanej, to w związku z tym oświadczenie pozwanego pracodawcy w przedmiocie rozwiązania z powódką umowy o pracę nie naruszało przepisów prawa”. Pogląd ten zdaniem powódki jest błędny. Literalna wykładnia art. 30 § 4 k.p. wskazuje wyraźnie, że nie chodzi o dowolne zdarzenie, które miało miejsce, lecz o „przyczynę”, to jest zdarzenie, które pozostaje w określonym związku z wypowiedzeniem umowy o pracę. Zgodnie ze Słownikiem Języka Polskiego, przyczyna to: „czynnik lub zespół warunków wywołujący jakieś zjawisko jako swój skutek”. Oznacza to zatem, że wypowiedzenie powinno być skutkiem zdarzenia wskazanego w treści wypowiedzenia jako „przyczyna”, a nie innych zdarzeń, które nie zostały w treści wypowiedzenia wymienione. Jest to zgodne z wykładnią funkcjonalną art. 30 § 4 k.p. oraz art. 45 § 1 k.p., których celem jest stworzenie wymogu podania rzeczywistych motywów działania pracodawcy polegającego na wypowiedzeniu umowy o pracę, po to aby możliwa była następnie ocena czy naprawdę uzasadniają one takie działanie. Jest to związane z zasadą trwałości stosunku pracy i ochrony praw pracownika. Nie byłoby zgodne z takim celem przyjęcie, że w treści wypowiedzenia można wskazać jedynie pretekst, który ukrywa rzeczywiste motywy działania pracodawcy, to jest prawdziwe przyczyny. Nie byłoby także z nim zgodne przyjęcie, że w treści wypowiedzenia można wskazać rzeczywiste zdarzenia, które są skutkiem podjęcia decyzji o wypowiedzeniu umowy o pracę, a nie ich przyczyną. Nie istnieją także żadne względy, które pozwalałyby przyjąć inne znaczenie wymienionych przepisów prawa ze względów systemowych.

Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego powódka konkludowała, że samo istnienie zdarzenia czy też okoliczności wskazanych jako przyczyny

wypowiedzenia nie jest wystarczające do uznania ich za prawdziwe (a przez to zgodne z prawem w tym zakresie), jeżeli w rzeczywistości taką przyczyną było coś innego (nawet jeżeli nie jest do końca jasne, co taką rzeczywistą przyczyną było).

Powyżej opisana kwestia ma istotne znaczenie na gruncie przedmiotowej sprawy. W sprawie ustalenia faktyczne sądów obu instancji (z którymi powódka się nie zgadza, nie może jednak ich kwestionować na obecnym etapie) wskazują na to, że rzeczywiście doszło do zdarzenia polegającego na likwidacji stanowiska pracy powódki. Sądy obu instancji nie poczyniły jednak następnie ustaleń faktycznych, czy zdarzenie to było rzeczywistym motywem podjęcia decyzji przez pracodawcę o wypowiedzeniu powódce umowy o pracę. Tymczasem powódka wielokrotnie wskazywała, że pracodawca zdecydował o zakończeniu z nią współpracy z innych względów, w szczególności z powodu niewygodnych dla osób zarządzających pracodawcą ustaleń powódki. Zdaniem powódki taka decyzja o wypowiedzeniu jej stosunku pracy zapadła już wcześniej, a likwidacja stanowiska pracy powódki była w istocie jej następstwem. Sporządzanie dokumentacji dotyczącej zmian organizacyjnych miało zaś zdaniem powódki maskować prawdziwe powody zakończenia jej zatrudnienia i stworzyć pozorne wrażenie, że to właśnie zmiany organizacyjne spowodowały podjęcie decyzji o zakończeniu zatrudnienia powódki. W takim przypadku należałoby uznać, że sądy obu instancji przedwcześnie przesądziły o prawdziwości przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę.

Sąd Najwyższy zważył:

Skarga kasacyjna nie zawiera argumentów uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania. U podstaw oczywistego naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 45 § 1 k.p. leży założenie powódki, że Sądy obu instancji nie poczyniły ustaleń faktycznych o tym, czy zdarzenie w postaci likwidacji stanowiska pracy było rzeczywistym motywem podjęcia decyzji przez pracodawcę o wypowiedzeniu powódce umowy o pracę. Uważna analiza uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego prowadzi do konkluzji, że założenie to jest fałszywe. Wystarczy wskazać na *passus* „Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podziela wywód Sądu Rejonowego, który wskazał, iż u strony pozwanej doszło do faktycznej

likwidacji stanowiska pracy powódki w ramach przeprowadzonej w zakładzie pracy reorganizacji, a co za tym idzie - wypowiedzenie powódce umowy o pracę było rzeczywiste i uzasadnione”. Skoro likwidacja stanowiska pracy powódki była rzeczywista i uzasadniała ona wypowiedzenie umowy o pracę, to nie występują okoliczności w oparciu, o które powódka formułuje wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarga kasacyjna nie może zatem zostać uznana za oczywiście uzasadnioną.

Nie ziściła się też przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Staje się to zrozumiałe, jeśli weźmie się pod uwagę dwie okoliczności. Pierwsze spostrzeżenie polega na tym, że skarga kasacyjna wnoszona jest od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji (art. 398¹ § 1 k.p.c.), a w konsekwencji przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. brzmiąca „zachodzi nieważność postępowania” odnosi się do postępowania odwoławczego. Druga okoliczność sprowadza się do spostrzeżenia, że zarzut naruszenia art. 47 § 2 pkt 1 lit. a k.p.c. w związku z art. 379 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 386 § 2 k.p.c. koncentruje uwagę na nieważności postępowania przed sądem pierwszej, a nie drugiej instancji. Znaczy to tyle, że bez względu na to, czy istotnie doszło do uchybienia art. 47 § 2 pkt 1 lit. a k.p.c. w związku z art. 379 pkt 4 k.p.c., to nie ma wątpliwości, że skutek w postaci nieważności może odnosić się do postępowania przed Sądem Rejonowym, a nie Sądem odwoławczym. Skoro skarga kasacyjna wnoszona jest od wyroku sądu drugiej instancji, to pewne jest, że jej uwzględnienie przez Sąd Najwyższy z uwagi na wystąpienie nieważności postępowania jest możliwe, jeśli wadą tą obarczone jest procedowanie przed sądem odwoławczym, a nie sądem pierwszej instancji. Tylko w takim wypadku zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. skarga powinna zostać przyjęta do merytorycznego rozpoznania. Powołanie się przez powódkę na nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji i nieuwzględnienie tej wady przez Sąd Okręgowy nie skutkuje ziszczeniem się przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.

Dlatego zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 102 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[A.P.]

[SOP]